

Tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel

September 2025

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att mervärdesskattesatsen på livsmedel tillfälligt sänks från 12 procent till 6 procent. Förslaget medför ändringar i mervärdesskattelagen (2023:200).

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2026 och gälla till och med den 31 december 2027.

Innehållsförteckning

1	Lagtext	4
1.1	Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (2023:200)	4
1.2	Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (2023:200)	5
2	Bakgrund och gällande rätt	6
3	Sänkt mervärdesskatt på livsmedel	6
4	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	7
5	Konsekvensanalys	8
5.1	Offentligfinansiella effekter	8
5.2	Effekter för enskilda	8
5.2.1	Påverkan på livsmedelspriset	9
5.2.2	Påverkan på hushåll	10
5.3	Effekter för företag	12
5.4	Effekter för statliga myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna	14
5.5	Övriga effekter	14
6	Författningskommentar	15
6.1	Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (2023:200)	15
6.2	Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (2023:200)	15

1 Lagtext

1.1 Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (2023:200)

Härigenom föreskrivs i fråga om mervärdesskattelagen (2023:200)
dels att nuvarande 9 kap. 3 § ska betecknas 9 kap. 19 §,
dels att 9 kap. 2 § och den nya 9 kap. 19 § ska ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 9 kap. 3 § ska sättas närmast före nya
9 kap. 19 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

2 §

Skatt enligt denna lag tas ut med
25 procent av beskattningsunder-
laget om inte annat följer av 3–
18 §§.

Skatt enligt denna lag tas ut med
25 procent av beskattningsunder-
laget om inte annat följer av 4–
19 §§.

3 §

Skatt tas ut med 12 procent av
beskattningsunderlaget för
leverans, unionsinternt förvärv och
import av sådana livsmedel som
avses i artikel 2 i EU:s livsmedels-
förordning, med undantag för

1. vatten som avses i artikel 6 i
dricksvattendirektivet, och

2. spritdrycker, vin och starköl.

Skatt ska dock tas ut med
12 procent av beskattningsunder-
laget för leverans, unionsinternt
förvärv och import av vatten som
tappats på flaskor eller i behållare
som är avsedda för försäljning.

19 §

Skatt tas ut med 6 procent av
beskattningsunderlaget för
leverans, unionsinternt förvärv och
import av sådana livsmedel som
avses i artikel 2 i EU:s livsmedels-
förordning, med undantag för

1. vatten som avses i artikel 6 i
dricksvattendirektivet, och

2. spritdrycker, vin och starköl.

Skatt ska dock tas ut med
6 procent av beskattningsunder-
laget för leverans, unionsinternt
förvärv och import av vatten som
tappats på flaskor eller i behållare
som är avsedda för försäljning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för mervärdesskatt som avser
beskattningsbara transaktioner för vilka den beskattningsgrundande
händelsen inträffat före ikraftträdandet.

1.2 Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (2023:200)

Härigenom föreskrivs i fråga om mervärdesskattelagen (2023:200)

dels att nuvarande 9 kap. 19 § ska betecknas 9 kap. 3 §,

dels att 9 kap. 2 § och den nya 9 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 9 kap. 19 § ska sättas närmast före nya 9 kap. 3 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

2 §

Skatt enligt denna lag tas ut med 25 procent av beskattningsunderlaget om inte annat följer av 4–19 §§.

Skatt enligt denna lag tas ut med 25 procent av beskattningsunderlaget om inte annat följer av 3–18 §§.

19 §

Skatt tas ut med 6 procent av beskattningsunderlaget för leverans, unionsinternt förvärv och import av sådana livsmedel som avses i artikel 2 i EU:s livsmedelsförordning, med undantag för

1. vatten som avses i artikel 6 i dricksvattendirektivet, och

2. spritdrycker, vin och starköl.

Skatt ska dock tas ut med 6 procent av beskattningsunderlaget för leverans, unionsinternt förvärv och import av vatten som tappats på flaskor eller i behållare som är avsedda för försäljning.

3 §

Skatt tas ut med 12 procent av beskattningsunderlaget för leverans, unionsinternt förvärv och import av sådana livsmedel som avses i artikel 2 i EU:s livsmedelsförordning, med undantag för

1. vatten som avses i artikel 6 i dricksvattendirektivet, och

2. spritdrycker, vin och starköl.

Skatt ska dock tas ut med 12 procent av beskattningsunderlaget för leverans, unionsinternt förvärv och import av vatten som tappats på flaskor eller i behållare som är avsedda för försäljning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för mervärdesskatt som avser beskattningsbara transaktioner för vilka den beskattningsgrundande händelsen inträffat före ikraftträdandet.

2 Bakgrund och gällande rätt

Mervärdesskatten är i stor utsträckning harmoniserad inom EU och regleras huvudsakligen i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (mervärdesskattedirektivet). I Sverige har mervärdesskattedirektivet genomförts främst genom mervärdesskattelagen (2023:200), förkortad ML.

Mervärdesskattedirektivet reglerar bl.a. möjligheten att tillämpa olika skattesatser för olika varor och tjänster. Medlemsstaterna ska tillämpa en normalskattesats på lägst 15 procent (artikel 96 och 97 i direktivet). Medlemsstaterna får dessutom tillämpa en eller två reducerade skattesatser som inte understiger 5 procent. Dessa får endast tillämpas på sådana leveranser av varor och tillhandahållande av tjänster som räknas upp i bilaga III till direktivet (artikel 98.1 i direktivet). Sverige tillämpar en normalskattesats på 25 procent och två reducerade skattesatser på 12 respektive 6 procent (9 kap. ML). Enligt första punkten i bilaga III till mervärdesskattedirektivet får en reducerad skattesats tillämpas på bl.a. livsmedel. I Sverige tillämpas skattesatsen 12 procent för livsmedel, med undantag för bl.a. kranvatten och vissa alkoholhaltiga drycker (9 kap. 3 § ML).

3 Sänkt mervärdesskatt på livsmedel

Promemorians förslag

Mervärdesskatten på livsmedel sänks från 12 till 6 procent under perioden den 1 april 2026 till 31 december 2027.

Skälen för förslaget

Mervärdesskatten är en effektiv skatt som ger upphov till relativt låga samhällsekonomiska kostnader och som därför bör värnas som intäktskälla för staten. När mervärdesskatten sänks på ett område finns risk för att det uppstår gränsdragningsproblem och konkurrenssnedvridningar i förhållande till andra varor och tjänster.

Svensk ekonomi befinner sig i en utdragen lågkonjunktur med hög arbetslöshet. I detta ekonomiska läge är det viktigt att stötta hushållens ekonomi. Hushållens köpkraft har urholkats till följd av den tidigare höga inflationen. Den tidigare höga matprisinflationen och de fortsatt höga matpriserna är särskilt kännbara för hushåll med lägre inkomster som lägger en större andel av sin inkomst på livsmedel.

En tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel bedöms vara en lämplig åtgärd för att stötta hushållens ekonomi. Den bedöms ha en hög sannolikhet att slå igenom nästintill fullt ut på priserna relativt direkt efter sänkningen. Därigenom gynnas samtliga hushåll eftersom utgifterna för livsmedel minskar.

Åtgärden bör vara tillfällig då den syftar till att tillfälligt stötta hushållens ekonomi genom lågkonjunkturen. Som ovan angetts bör också

mervärdesskatten värnas som intäktskälla för staten. Därutöver är det mer osäkert hur prisgenomslaget på livsmedel ser ut på längre sikt. Det föreslås därför att mervärdesskatten på livsmedel ska sänkas från 12 procent till 6 procent under en begränsad tid. Tidsperioden 21 månader bedöms vara lämplig.

En viktig del i åtgärden är att prisgenomslaget följs upp för att säkerställa att skattesänkningen kommer hushållen till del i form av lägre livsmedelspriser.

Alternativa åtgärder till att tillfälligt sänka mervärdesskatten på livsmedel skulle kunna vara någon form av stöd till hushållen via budgetens utgiftssida. Sänkt mervärdesskatt på livsmedel bedöms dock vara en relativt enkel åtgärd som snabbt förstärker hushållens ekonomi. Andra alternativa åtgärder skulle kunna vara andra skattesänkningar som kommer hushållen till del. Sänkt mervärdesskatt på livsmedel bedöms dock ha fördelen att i princip samtliga hushåll får en förstärkt ekonomi. Därtill får hushåll med lägre inkomster en större procentuell förstärkning.

Sedan den 1 januari 2012 gäller samma skattesats för livsmedel som för restaurang- och cateringtjänster (9 kap. 5 § ML). Förslaget innebär att olika skattesatser kommer att gälla för livsmedel respektive restaurang- och cateringtjänster. Det kan leda till att frågor om gränsdragningar och snedvridningar mellan livsmedel och restaurang- och cateringtjänster aktualiseras. Tidigare domstolspraxis som berör liknande gränsdragningsfrågor bör kunna vara vägledande i dessa fall.

Åtgärden bedöms vara förenlig med EU-rätten.

4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag

Lagändringen träder i kraft den 1 april 2026 och ska gälla till och med den 31 december 2027.

Äldre föreskrifter gäller fortfarande för mervärdesskatt som avser beskattningsbara transaktioner för vilka den beskattningsgrundande händelsen inträffat före ikraftträdandet.

Skälen för förslaget

Det är angeläget att ändringen träder i kraft så snart som möjligt. Samtidigt behövs viss tid för omställning för berörda aktörer. Ändringen föreslås därför träda i kraft den 1 april 2026 och gälla till och med den 31 december 2027. Äldre bestämmelser ska dock fortfarande gälla för förhållanden som hänförs till tiden före ändringen träder i kraft eller upphör. Det relevanta för vilken skattesats som ska användas blir alltså när den beskattningsgrundande händelsen inträffar. Om den inträffar mellan den 1 april 2026 och den 31 december 2027 blir skattesatsen 6 procent men om den inträffar före eller efter denna period blir skattesatsen 12 procent.

5 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som bedöms stå i proportion till det aktuella lagstiftningsärendet och med utgångspunkt i relevanta delar av 7 § förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

De offentligfinansiella effekterna till följd av ändrade skatte- och avgiftsregler beräknas i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner. Beräkningarna görs i ikraftträdandeårets priser och skattebaser och utgår vanligtvis från att beteendet hos individer och företag inte ändras till följd av förändringarna i skattereglerna. Antagandet om oförändrat beteende ger en god uppskattning av åtgärdernas effekt på kort och medellång sikt. På längre sikt, och för att analysera andra konsekvenser än de offentligfinansiella effekterna, kan ett mer dynamiskt synsätt behöva användas, där skattebaser tillåts påverkas av regeländringen.

Det är värdefullt att reformen följs upp och utvärderas. Eftersom syftet med reformen är att stötta hushållen är det centralt att följa upp att skattesänkningen får genomslag i livsmedelspriserna.

5.1 Offentligfinansiella effekter

En tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel från 12 procent till 6 procent mellan den 1 april 2026 och den 31 december 2027 bedöms minska skatteintäkterna med 37,19 miljarder kronor för hela perioden. Den offentligfinansiella effekten 2026 uppgår till 15,94 miljarder kronor medan den offentligfinansiella effekten 2027 uppgår till 21,25 miljarder kronor, se tabell 1 nedan. Åtgärden ger upphov till en varaktig effekt på -0,24 miljarder kronor årligen.

Tabell 1 Offentligfinansiella effekter vid tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel

Miljarder kronor, fasta priser och baser

	Brutto 2026	Netto 2026	Netto 2027	Netto 2028	Varaktig effekt
Offentligfinansiell effekt	-15,94	-15,94	-21,25	0,00	-0,24

Källa: Finansdepartementet

5.2 Effekter för enskilda

Den tillfälligt sänkta mervärdesskatten på livsmedel syftar till att stötta hushållens ekonomi. För att åtgärden ska komma hushållen till del krävs att den sänkta mervärdesskatten slår igenom på livsmedelspriserna. Tidigare erfarenheter från mervärdesskatteförändringar, i synnerhet för livsmedel, kan ge indikationer på i vilken utsträckning en sänkt

mervärdesskatt på livsmedel kan förväntas påverka de priser som hushållen betalar.

5.2.1 Påverkan på livsmedelspriset

År 1996 sänktes mervärdesskatten på livsmedel i Sverige vilket i en granskning från Riksrevisionen (RiR 2018:25) visades ha gett fullt genomslag på livsmedelspriserna på kort sikt. Den stora förändringen av livsmedelspriserna uppmättes redan första kvartalet efter sänkningen, vilket visar att genomslaget i priserna skedde i princip direkt. Även den sänkning av mervärdesskattesatsen på livsmedel som genomfördes i Norge 2001 har i en studie, *Incidence and Distributional Effects of Value Added Taxes* publicerad i *The Economic Journal* 2019 (Gaarder), visat sig övervältras helt på de priser som konsumenterna möter. I båda dessa fall visar utvärderingar alltså att priset på livsmedel sjönk i så stor utsträckning att det är rimligt att anta att i princip hela mervärdesskattesänkningen omvandlades till sänkta priser och att detta skedde direkt.

De senaste åren har flera europeiska länder genomfört tillfälliga sänkningar av mervärdesskatten på livsmedel i syfte att mildra de effekter som den höga inflationen haft på levnadskostnaderna. Flera studier som analyserat dessa tillfälliga sänkningar har dragit slutsatsen att mervärdesskattesänkningarna i stor utsträckning övervältrats i lägre priser för konsumenterna. Detta gäller till exempel den sänkning som genomfördes i Polen 2022 på utvalda basvaror och som analyseras i *Cutting VAT rate on food products in a high-inflation environment. Does it work out?* publicerad i *Food Policy* 2025 (Jaworski och Olipra). Enligt studien hade den tillfälliga mervärdesskattesänkningen till 95 procent övervältrats på priserna inom fem månader, efter ett initialt genomslag på 44 till 58 procent. En studie från Europeiska kommissionens forskningsinstitut JRC som undersöker en tillfällig sänkning av mervärdesskatten på några utpekade livsmedelsprodukter i Spanien under första halvåret 2023 (Amores m.fl.) visar också att för flera av varuslagena var prisgenomslaget i princip fullständigt medan det för andra var något lägre men ändå relativt högt (30–70%) omedelbart efter mervärdesskattesänkningen. Även den tillfälliga mervärdesskattesänkningen i Portugal på vissa livsmedel mellan 2023 och 2024 gav enligt utvärderingen ett fullt genomslag på livsmedelspriserna direkt efter sänkningen, se *The full, persistent, and symmetric pass-through of a temporary VAT cut*, publicerad i *Journal of Public Economics* i augusti 2025 (Bernardino m.fl.).

Såväl de permanenta mervärdesskattesänkningarna som skedde på 90- och 00-talen i Sverige och Norge som de tillfälliga sänkningar som genomförts i Polen, Spanien och Portugal de senaste åren har alltså i studier visat sig ge betydande, och i princip omedelbara, genomslag på livsmedelspriserna. Den sammantagna bedömningen utifrån dessa rapporter är därför att sannolikheten är stor att en tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel slår igenom nästintill fullt ut på priserna relativt direkt och därigenom tillfaller hushållen genom sänkta livsmedelspriser. En tydlig signal om att prisgenomslaget ska följas upp bedöms ytterligare öka sannolikheten att den sänkta skatten slår igenom i

livsmedelspriserna relativt direkt efter sänkningen. Att de tillfälliga mervärdesskattesänkningarna och deras påverkan på livsmedelspriset följdes upp av myndigheter och uppmärksammades av medier bedöms enligt studierna ha bidragit till det stora prisgenomslaget i Polen och Portugal. Det finns dock flera faktorer som kan ha påverkat prisgenomslaget varför det finns osäkerheter i bedömningen. Exempelvis kan konkurrenssituationen på marknaden och läget i ekonomin spela en betydande roll.

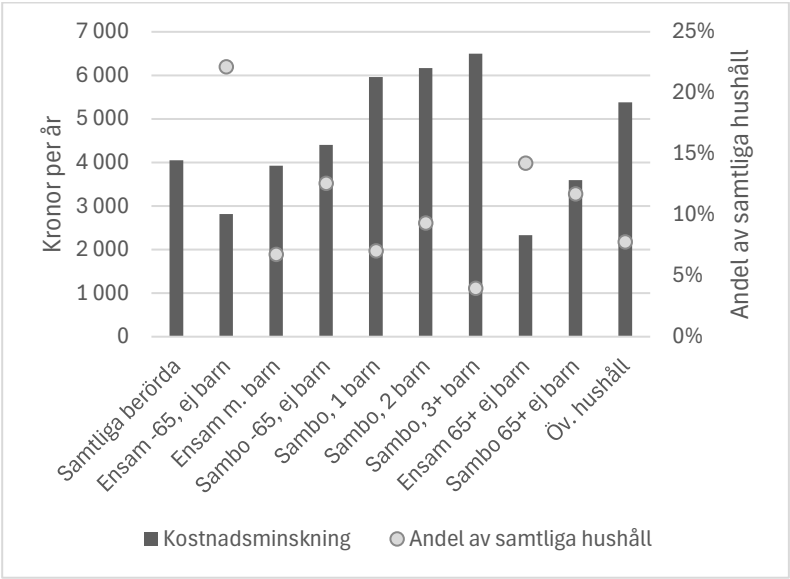
5.2.2 Påverkan på hushåll

Eftersom i stort sett alla hushåll köper livsmedel påverkas de allra flesta hushåll av reformen. Det är dock relativt stora skillnader mellan olika hushållstyper. Vid fullt prisgenomslag minskar matkostnaderna med drygt 5 procent. Konsumentverket beräknar varje år hur mycket pengar ett normalhushåll kan behöva lägga på livsmedel. Om dessa livsmedelskostnader från 2025 räknas upp till 2026 års prisnivå skulle förslaget innebära minskade livsmedelskostnader för en familj med två vuxna och två barn 3 och 5 år med omkring 540 kronor per månad, de månader som den sänkta mervärdesskatten är i kraft. Motsvarande för ett hushåll med två pensionärer beräknas till omkring 370 kronor per månad.

Figur 5.1 nedan visar genomsnittliga kostnadsminskningar per år för flera olika hushållstyper till följd av sänkt matmoms från 12 till 6 procent. Hushållseffekterna i figur 5.1 har simulerats i FASIT där livsmedelskostnaderna utgår från SCB:s undersökning Hushållens utgifter (HUT) som senast genomfördes 2021. Sedan dess har matpriserna stigit mer än den genomsnittliga disponibla inkomsten, varför figuren nedan kan antas underskatta effekten något. Beräkningarna baseras på antagandet om att mervärdesskattesänkningen slår igenom fullt ut på priserna och att momsen är sänkt alla 12 månader under året.

Figur 5.1 **Genomsnittliga kostnadsminskningar för olika hushållstyper vid antagande om full övervältring i pris**

Kronor per år

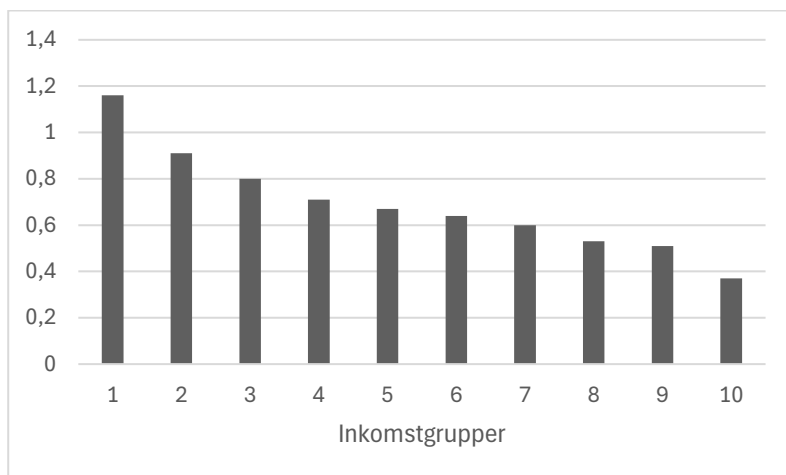

Källa: Beräkningar i mikrosimuleringsmodellen Fasit (grundår 2023 framskrivet till 2026) med data från SCB:s undersökning Hushållens utgifter, HUT, (grundår 2021).
Anm.: Andelen av samtliga hushåll är oviktad. Hushållens olika storlekar påverkar därmed inte andelen. Grunddatat är framskrivet till 2026 men konsumtionsmönstret antas vara detsamma som 2021 vad gäller andelar av den disponibla inkomsten som läggs på respektive utgiftsgrupp.

Hur sänkt mervärdesskatt på livsmedel påverkar individer i olika inkomstgrupper kan också simuleras i FASIT. Även dessa simuleringar utgår från Statistiska centralbyråns undersökning Hushållens utgifter (HUT). I diagram 5.2 redovisas hushållens genomsnittliga förändrade köpkraft i relation till deras ekonomiska standard inom olika inkomstgrupper. Figuren visar att hushållens minskade matkostnader i relation till deras inkomster i genomsnitt är större för en familj med lägre inkomster än för en familj med högre inkomster, även om hushåll med högre inkomster lägger mer pengar på livsmedel och därmed får en större kostnadsminskning i kronor.

Figur 5.2 Förändring av hushållens köpkraft i förhållande till deras ekonomiska standard i olika inkomstgrupper

Procent

Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Anm.: Beräkningarna är gjorda i mikrosimuleringsmodellen FASIT med inkomstuppgifter för 2023 och Hushållens utgifter (HUT) för 2021, framskrivet till 2026. Befolkningen har delats in i tio olika inkomstgrupper efter ekonomisk standard. Ekonomisk standard definieras som hushållens sammanlagda inkomster från arbete, kapital och transfereringar minus direkta skatter, justerat för försörjningsbörda.

5.3 Effekter för företag

Försäljning av livsmedel sker i flera led med början hos jordbrukarna (producenterna), vidare till beredningsindustrin (leverantörerna) och slutligen via detaljisterna (dagligvaruhandeln) till slutkonsumenter (privatpersoner). Samtliga företag i livsmedelskedjan som säljer livsmedel berörs av förslaget. Det handlar om jordbrukare, partihandlare med försäljning till detaljhandeln, företag inom beredningsindustrin såsom bagerier och mejerier och företag inom dagligvaruhandeln. Även restaurang- och cateringföretag påverkas av förslaget (se vidare nedan). Enligt SCB:s företagsdatabas (FDB) fanns det år 2024 omkring 5 000 stormarknader, butiker och varuhus med mer än 30 procent livsmedelsförsäljning, omkring 3 500 specialiserade livsmedelsbutiker med minst 50 procent livsmedelsförsäljning, omkring 29 300 restaurang- och cateringföretag, omkring 4 400 partihandlare med livsmedel, omkring 4 000 företag som bedöms påverkas inom beredningsindustrin, omkring 10 800 odlare av grönsaker, spannmål m.m. och omkring 12 500 mjölk- och köttproducenter. Det är möjligt att vissa av dessa företag bedriver flera verksamheter som påverkas av förslaget varför en dubbelräkning i antalet företag kan förekomma. Totalt bedöms alltså en sänkt mervärdesskatt på livsmedel påverka knappt 70 000 företag.

Majoriteten av berörda företag är mycket små. I genomsnitt har omkring 60 procent av företagen inte någon anställd medan omkring 2 procent av företagen har över 50 anställda.

En tillfälligt förändrad mervärdesskatt innebär en ökad administrativ kostnad av engångskaraktär för berörda företag då de behöver ställa om i

sina redovisningssystem och anpassa sig till den nya mervärdesskattesatsen. När mervärdesskattesatsen återgår till 12 procent behöver företagen återigen ställa om i sina system.

Det tillkommer även en administrativ kostnad för de företag som med förslaget behöver hantera ytterligare en skattesats. De flesta berörda företag får visserligen inte fler skattesatser att hantera, men för restauranger som förutom restaurangtjänster även säljer mat för avhämtning (hämtmat) innebär förslaget ytterligare en skattesats att hantera. Hämtmat utgör i regel livsmedel och beskattas enligt förslaget med 6 procent medan restaurang- och cateringtjänster fortsatt beskattas med 12 procent mervärdesskatt. Förslaget innebär således att restauranger och cateringföretag får en tillfälligt ökad administrativ kostnad då de behöver hantera ytterligare en skattesats och bedöma vad som är livsmedel och vad som är en restaurang- eller cateringtjänst. I delbetänkandet Sänkt restaurang- och cateringmoms (SOU 2011:24) beräknades minskningen av de administrativa kostnaderna till följd av att mervärdesskattesatsen på restaurang- och cateringtjänster och livsmedel blev densamma. Minskningen av de administrativa kostnaderna beräknades då uppgå till i storleksordningen 0,2 miljarder kronor årligen. I dagens penningvärde skulle det motsvara omkring 0,3 miljarder kronor. Det betyder att om samma beräkningsmetod används som i SOU 2011:24 skulle förslaget om sänkt mervärdesskatt på livsmedel innebära en ökad administrativ kostnad för restaurangbranschen med omkring 0,3 miljarder kronor årligen 2026–2027.

Administrativa kostnader till följd av att företagen fullgör sina skyldigheter enligt skattelagstiftningen och skatteadministrativa rutiner påverkar normalt mindre företag relativt mer än större företag. Som framgår ovan är majoriteten av de företag som berörs av förslaget mycket små.

Under avsnittet Effekter för enskilda görs bedömningen att sannolikheten är stor att en tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel slår igenom nästintill fullt ut på livsmedelspriserna. Generellt sett har livsmedel en låg priselasticitet, vilket innebär att efterfrågan på livsmedel inte förändras särskilt mycket till följd av lägre priser. Det bedöms därför att företagen inte påverkas i någon större utsträckning i detta avseende. I den utsträckning en sänkt mervärdesskatt gör så att hushållen köper relativt mer svenskproducerade livsmedel skulle förslaget temporärt bidra till målen för Livsmedelsstrategin 2.0. En tillfällig sänkning skulle också kunna leda till att vissa inköp tidigare- eller senareläggs. Det saknas underlag för att bedöma hur stor en sådan effekt skulle kunna vara. Vid full övervältring i pris bör dock inte företagen påverkas nämnvärt av en sådan förskjutning av inköpstillfällen.

Om den sänkta skatten inte skulle övervältras fullt ut i sänkta priser, kan företagen i livsmedelskedjan på ett mer direkt sätt gynnas genom att deras ekonomiska handlingsutrymme ökar vilket de kan använda till att öka sina vinstmarginaler. Det är svårt att bedöma hur ett eventuellt ökat ekonomiskt handlingsutrymme skulle kunna fördelas mellan aktörerna i livsmedelskedjan. Det beror på flera faktorer, exempelvis konkurrenssituationen på marknaden.

5.4 Effekter för statliga myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Till följd av förslaget bedöms Skatteverket och Tullverket få engångskostnader för informationsinsatser. Även kostnader för kontroller kan uppkomma. Utgångspunkten är att dessa kostnader ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

De allmänna förvaltningsdomstolarna kan tillfälligt påverkas av att det kan tillkomma skatteprocesser. Det bedöms dock vara en mycket begränsad påverkan eftersom förslaget enbart ändrar skattesatsen för livsmedel och inte definitionen av livsmedel. Kostnaderna för de eventuellt tillkommande processerna bedöms vara marginella och ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

För övriga myndigheter bedöms förslaget inte ha några effekter.

5.5 Övriga effekter

Skattesänkningen förväntas leda till en sänkning av konsumentpriset på livsmedel, vilket ger en direkt negativ effekt på uppmätt KPI. Förslaget bedöms även stimulera den allmänna efterfrågan i ekonomin, vilket kan leda till en viss motverkande effekt på inflationen. Sammantaget bedöms förslaget leda till en temporärt lägre inflation. När den temporärt sänkta mervärdesskatten på livsmedel återställs igen blir dessa effekter de omvända.

Förslaget innebär att enhetligheten minskar i mervärdesskattesystemet vilket leder till ökade snedvridningar med minskad samhällsekonomisk effektivitet. I synnerhet innebär den olika beskattningen av livsmedel respektive restaurang- och cateringtjänster att företagens och individernas beteenden snedvrids. Eftersom förslaget innebär en tillfällig sänkning av skattesatsen på livsmedel bedöms dessa effekter inte bli betydande.

Den olika beskattningen av livsmedel och restaurang- och cateringtjänster kan även leda till medvetna eller omedvetna kringgåenden av reglerna. Effekten är svårbedömd och underlag saknas för att göra en uppskattning. Enligt en tidigare utvärdering av Skatteverket från 2014 efter att mervärdesskatten på restaurang- och cateringtjänster sänktes uppskattades att den olika beskattningen inneburit att företagen betalat omkring 700 miljoner kronor för lite i skatt varje år. Den uppskattningen är dock inte applicerbar i detta fall då mervärdesskattesänkningen är lägre och då den är tillfällig.

Förslaget bedöms inte medföra några konsekvenser för sysselsättningen, jämställdheten, miljön, eller kommuner och regioner.

6 Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (2023:200)

9 kap.

2 § Skatt enligt denna lag tas ut med 25 procent av beskattningsunderlaget om inte annat följer av 4–19 §§.

I paragrafen regleras när mervärdesskatt tas ut med normalskattesatsen 25 procent. Hänvisningen till undantag ändras eftersom nuvarande 3 § byter beteckning till 19 §.

19 § Skatt tas ut med 6 procent av beskattningsunderlaget för leverans, unionsinternt förvärv och import av sådana livsmedel som avses i artikel 2 i EU:s livsmedelsförordning, med undantag för

1. vatten som avses i artikel 6 i dricksvattendirektivet, och
2. spritdrycker, vin och starköl.

Skatt ska dock tas ut med 6 procent av beskattningsunderlaget för leverans, unionsinternt förvärv och import av vatten som tappats på flaskor eller i behållare som är avsedda för försäljning.

I paragrafen, som i nuvarande lydelse betecknas 3 §, regleras skattesatsen för livsmedel. Genom ändringar i *första och andra styckena* ändras skattesatsen från 12 till 6 procent.

6.2 Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (2023:200)

9 kap.

2 § Skatt enligt denna lag tas ut med 25 procent av beskattningsunderlaget om inte annat följer av 3–18 §§.

I paragrafen regleras när mervärdesskatt tas ut med normalskattesatsen 25 procent. Hänvisningen till undantag ändras eftersom nuvarande 19 § ändrar beteckning till 3 §.

3 § Skatt tas ut med 12 procent av beskattningsunderlaget för leverans, unionsinternt förvärv och import av sådana livsmedel som avses i artikel 2 i EU:s livsmedelsförordning, med undantag för

1. vatten som avses i artikel 6 i dricksvattendirektivet, och
2. spritdrycker, vin och starköl.

Skatt ska dock tas ut med 12 procent av beskattningsunderlaget för leverans, unionsinternt förvärv och import av vatten som tappats på flaskor eller i behållare som är avsedda för försäljning.

I paragrafen, som i nuvarande lydelse betecknas 19 §, regleras skattesatsen för livsmedel. Genom ändringar i *första och andra styckena* ändras skattesatsen från 6 till 12 procent.